

Tomasz Papaj

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Wydział Zarządzania
Katedra Zarządzania Przedsiębiorstwem
tomasz.papaj@ue.katowice.pl

BLISKOŚĆ KOMUNIKACYJNA POMIĘDZY JEDNOSTKAMI ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Streszczenie: Artykuł podejmuje problematykę bliskości komunikacyjnej pomiędzy jednostkami administracji publicznej. W ramach bliskości komunikacyjnej wskazano na trzy teoretyczne wymiary: bliskość relacyjną, bliskość cyfrową oraz bliskość tymczasową geograficzną. Celem przeprowadzonych badań było określenie poziomu bliskości komunikacyjnej urzędów miast na prawach powiatu w województwie śląskim z różnymi rodzajami jednostek administracji publicznej. W związku z tym sformułowano 12 pytań badawczych. Na zadane pytania otrzymano odpowiedzi w ramach ankiety wykorzystującej pięciostopniową skalę Likerta, przeprowadzonej metodą CAWI. Otrzymane wyniki badań wskazują, że największy poziom bliskości komunikacyjnej urzędy miast na prawach powiatu w województwie śląskim mają z innymi urzędami miast na prawach powiatu oraz urzędami gmin.

Słowa kluczowe: bliskość komunikacyjna, jednostki administracji publicznej, urzędy miast na prawach powiatu.

JEL Classification: H79.

Wprowadzenie

Komunikacja pomiędzy jednostkami administracji publicznej jest wyrazem ich współpracy. Ta współpraca wpisuje się w trendy rozwoju zarządzania publicznego. Jednostki administracji publicznej współpracują ze sobą w różnych strukturach horyzontalnych i wertykalnych. Dotyczy to zarówno administracji samorządowej, jak i rządowej. Jednostki administracji publicznej komunikują się również z przedsiębiorstwami, organizacjami pozarządowymi czy obywatelami.

Komunikacja pomiędzy jednostkami administracji publicznej zachodzi w ramach relacji międzyorganizacyjnych. Wpisują się one w procesy współdziałania

międzyorganizacyjnego. Elementami składowymi relacji międzyorganizacyjnych są stosunki międzyorganizacyjne oraz oddziaływania międzyorganizacyjne [Klimas, 2015, s. 30-31].

Oddziaływania międzyorganizacyjne mogą przyjmować postać więzi międzyorganizacyjnych, przez które można rozumieć relacje międzyorganizacyjne w postaci rzeczywistego oddziaływania [Krzyżanowski, 1994, s. 196]. To oddziaływanie zachodzi pomiędzy organizacjami i wykorzystywane jest w celu wzajemnej wymiany informacyjnej, materialnej lub energetycznej [Czakon, 2006, s. 77].

Stosunki międzyorganizacyjne z kolei mogą być wyrażone poprzez tzw. bliskość międzyorganizacyjną. Jak pisze W. Czakon, bliskość „odnosi się zarówno do przestrzeni fizycznej, relacji psychicznych i społecznych, jak i podzielanych wartości kulturowych lub podobieństwa instytucjonalnych warunków działania” [Czakon, 2010, s. 16].

Z perspektywy nauk o zarządzaniu bliskość można rozpatrywać w ujęciu wewnątrzorganizacyjnym i międzyorganizacyjnym [Klimas, 2011a, s. 169]. Bliskość międzyorganizacyjna może przyjmować różne rodzaje ze względu na wymiary podobieństwa między organizacjami [Boschma, 2005, s. 65, Crescenzi, Nathan, Rodríguez-Pose, 2016, s. 177-178; Klimas, 2011b, s. 17]. P. Klimas identyfikuje sześć rodzajów bliskości międzyorganizacyjnej: geograficzną, organizacyjną, poznawczą, społeczną, instytucjonalną oraz komunikacyjną [Klimas, 2013, s. 41]. Wśród części autorów zamiast bliskości komunikacyjnej wyszczególniana jest bliskość kulturowa [Petrzelli, 2008, s. 37].

W literaturze naukowej występuje luka badawcza w zakresie badań nad bliskością komunikacyjną, a w szczególności pomiędzy jednostkami administracji publicznej w sektorze publicznym. Zaproponowano zatem badanie poziomu bliskości komunikacyjnej urzędów miast na prawach powiatu w województwie śląskim z innymi jednostkami administracji publicznej. Zwrócono uwagę na bliskość komunikacyjną, która może ułatwiać komunikację i skracać dystans w komunikacji pomiędzy jednostkami administracji publicznej.

1. Bliskość komunikacyjna

Bliskość komunikacyjna niezależnie od fizycznej odległości i bliskości geograficznej ułatwia nawiązywanie długofalowej współpracy z wieloma organizacjami [Klimas, 2013, s. 19]. Bliskość komunikacyjna zawiera w sobie elementy pośredniej i bezpośredniej komunikacji międzyorganizacyjnej [Torre,

2008, s. 869-889]. W ramach bliskości komunikacyjnej można wyróżnić teoretycznie trzy wymiary: bliskość relacyjną, bliskość cyfrową oraz bliskość tymczasową geograficzną. Bliskość relacyjna nawiązuje do pośredniej lub bezpośredniej komunikacji. Bliskość wirtualna związana jest z komunikacją pośrednią, a tymczasowa geograficzna dotyczy komunikacji bezpośredniej [Klimas, 2013, s. 17-18].

Bliskość relacyjną określają częstotliwość i intensywność komunikacji międzyorganizacyjnej oraz zaangażowanie partnerów w proces obustronnej komunikacji [Romijn, Albu, 2002, s. 81-86]. Bliskość relacyjna określana jest jako podobieństwa między dwoma obszarami, z uwzględnieniem kodów zachowań, wspólnej kultury, wzajemnego zaufania, a także poczucia przynależności i możliwość kooperacji [Basile, Capello, Caragliu, 2011, s. 25]. Bliskość relacyjna związana jest z kontaktami organizacji służącymi do osiągnięcia celów, zgodności procedur i wykonywania podstawowych czynności dla realizacji tych kontaktów. Do kontaktów międzyorganizacyjnych nie są zaliczane kontakty nieformalne, które raczej stanowią element bliskości społecznej [Klimas, 2013, s. 18]. Bliskość relacyjna jest wielowymiarowa, w ramach niej można wskazać na elementy, które są charakterystyczne dla bliskości poznawczej, organizacyjnej czy instytucjonalnej [Tranos, Nijkamp, 2012, s. 862]. Bliskość relacyjna zależna jest od zaufania, otwartości i partycypacji partnerów z organizacji [Beranek, Martz, 2005, s. 204]. Poziom bliskości w różnych wymiarach, m.in. bliskości relacyjnej, jest zmienny. Bliskość relacyjna jest dynamiczna i podatna na zmianę [Villani, Rasmussen, Grimaldi, 2017, s. 91].

Następnym wymiarem bliskości komunikacyjnej jest bliskość wirtualna. Wywodzi się ona z bliskości kulturowej [Hellmanzik, Schmitz, 2015, s. 82]. Bliskość wirtualna czasami nazywana jest elektroniczną, cyfrową. Osiągana jest wtedy, gdy organizacje komunikują się za pomocą ICTs (technologii informacyjno-komunikacyjnych) [Klimas, 2013, s. 18-19]. Bliskość wirtualna wiąże się z wykorzystaniem Internetu. Interakcje wirtualne pozwalają na uczenie się, wymianę wiedzy [Papaj, 2017, s. 109]. Dzisiaj stało się łatwe komunikowanie się w czasie rzeczywistym z osobami przebywającymi w dużej odległości. Globalizacja i wykorzystanie ICTs w dużym stopniu wpłynęły na sposób komunikowania się oraz na powstanie nowych kanałów komunikacyjnych w środowiskach społecznych i zawodowych [Huang, Shen, Contractor, 2013, s. 969]. Bliskość wirtualna określana jest poprzez częstotliwość, intensywność kontaktów oraz zaangażowanie partnerów komunikujących się elektronicznie. W ramach bliskości wirtualnej ważna jest korespondencja elektroniczna przesyłana różnymi kanałami komunikacyjnymi. Należą do niej m.in. e-maile (rejestrowane i niereje-

strowane w eSOD), czaty, wideokonferencje, audiokonferencje, które zastępują komunikację „twarzą w twarz” [Klimas, 2013, s. 19]. Dodać można do nich ESP (elektroniczną skrzynkę podawczą). Wzrost bliskości wirtualnej może wpłynąć na zwiększenie innowacyjności w organizacji [Coughlan, 2014, s. 17].

Bliskość tymczasowa geograficzna stanowi trzeci wymiar bliskości komunikacyjnej pomiędzy organizacjami. Wiąże się ona z położeniem geograficznym organizacji wchodzących ze sobą w relacje [Klimas, 2013, s. 19].

Jednym z czynników w ramach bliskości geograficznej jest czas [Torre, 2008, s. 35]. Zróżnicowanie względem stref czasowych związane jest z bliskością czasową. Pomimo zastosowania ICTs komunikacja może być utrudniona w przypadku różnych stref czasowych [Huang, Shen, Contractor, 2013, s. 969]. Mając na uwadze poziom bliskości tymczasowej geograficznej, należy zwrócić uwagę na częstotliwość spotkań, krótkich wizyt reprezentantów organizacji, którzy posiadają relacje. Dzielenie się wiedzą czy przeprowadzone skutecznie negocjacje mogą zależeć od tego rodzaju bliskości [Molina-Morales, García-Villaverde, Parra-Requena, 2011, 233-234]. Wyrazem tymczasowej bliskości geograficznej jest np. udział przedstawicieli organizacji w konferencjach, sympozjach, wystawach, targach i innych regularnych lub jednorazowych spotkaniach między organizacjami [Torre, 2008, s. 36; Fitjar, Rodríguez-Pose, 2017, s. 26]. Poprzez jednorazowe spotkania wzrasta wzajemne zaufanie i wzmacniana jest motywacja partnerów [Rallet, Torre, 2009]. Dzięki bliskości tymczasowej geograficznej oraz wirtualnej organizacja staje się bardziej elastyczna [Rycher, Zimmermann, 2008, s. 767-776], a także występuje jako katalizator sprawnego przepływu wiedzy ukrytej [Torre, 2008, s. 19].

2. Metodyka badań

Celem prowadzonych badań było określenie poziomu bliskości komunikacyjnej urzędów miast na prawach powiatu w województwie śląskim z różnymi rodzajami jednostek administracji publicznej.

Na podstawie przeglądu literatury oraz przeprowadzonej rozmowy z ekspertem reprezentującym środowisko naukowe w kwestionariuszu badawczym zostały zidentyfikowane trzy wymiary bliskości komunikacyjnej. Pierwszy dotyczył bliskości relacyjnej i zawierał 4 pytania, drugi – bliskości wirtualnej i zawierał 6 pytań, a trzeci – bliskości tymczasowej i zawierał 2 pytania. Lista pytań została zawarta w tabeli 1.

Tabela 1. Lista pytań dotyczących bliskości komunikacyjnej badanego urzędu miasta na prawach powiatu z każdym rodzajem jednostek administracji publicznej

Nr pytania	Pytanie
1	Oceń częstotliwość kontaktów Twojego urzędu w formie papierowej w ramach bieżącej realizacji zadań (np. wydawanie decyzji administracyjnych, wspólne projekty) z każdym rodzajem jednostki administracji publicznej.
2	Oceń częstotliwość kontaktów przedstawicieli Twojego urzędu w formie osobistych wizyt w ramach bieżącej realizacji zadań (np. wydawanie decyzji administracyjnych, wspólne projekty) z każdym rodzajem jednostki administracji publicznej.
3	Oceń intensywność kontaktów Twojego urzędu w formie papierowej w ramach bieżącej realizacji zadań (np. wydawanie decyzji administracyjnych, wspólne projekty) z każdym rodzajem jednostki administracji publicznej.
4	Oceń intensywność kontaktów przedstawicieli Twojego urzędu w formie osobistych wizyt w ramach bieżącej realizacji zadań (np. wydawanie decyzji administracyjnych, wspólne projekty) z każdym rodzajem jednostki administracji publicznej.
5	Oceń w Twoim urzędzie częstotliwość wykorzystania e-maili rejestrowanych w eSOD jako komunikacji elektronicznej z każdym rodzajem jednostki administracji publicznej.
6	Oceń w Twoim urzędzie częstotliwość wykorzystania e-maili nierejestrowanych w eSOD jako komunikacji elektronicznej z każdym rodzajem jednostki administracji publicznej.
7	Oceń w Twoim urzędzie częstotliwość wykorzystania telekonferencji, wideokonferencji, forów elektronicznych, czatów, platform e-learningowych jako komunikacji elektronicznej z każdym rodzajem jednostki administracji publicznej.
8	Oceń w Twoim urzędzie intensywność wykorzystania e-maili rejestrowanych w eSOD jako komunikacji elektronicznej z każdym rodzajem jednostki administracji publicznej.
9	Oceń w Twoim urzędzie intensywność wykorzystania e-maili nierejestrowanych w eSOD jako komunikacji elektronicznej z każdym rodzajem jednostki administracji publicznej.
10	Oceń w Twoim urzędzie intensywność wykorzystania telekonferencji, wideokonferencji, forów elektronicznych, czatów, platform e-learningowych jako komunikacji elektronicznej z każdym rodzajem jednostki administracji publicznej.
11	Oceń częstotliwość uczestniczenia przedstawicieli Twojego urzędu w konferencjach (tzw. branżowe, np. archiwistów, Śląski Konwent Informatyków) z każdym rodzajem jednostki administracji publicznej.
12	Oceń częstotliwość uczestniczenia przedstawicieli Twojego urzędu w innych niż konferencje jednorazowych lub regularnych spotkaniach w urzędach, np. wymiana doświadczeń, prezentacja zastosowanych rozwiązań, wymiana dobrych praktyk z każdym rodzajem jednostki administracji publicznej.

W badaniu przyjęto, że częstotliwość komunikacji pomiędzy jednostkami administracji publicznej rozumiana jest jako liczba kontaktów w określonym czasie. Z kolei intensywność komunikacji pomiędzy jednostkami administracji publicznej rozumiana jest jako jakość komunikatów (m.in zakres, głębokość) podczas kontaktów w określonym czasie.

Urzędy miast na prawach powiatu były badane pod kątem bliskości komunikacyjnej z każdym rodzajem jednostek administracji publicznej. Wyróżniono 10 rodzajów jednostek administracji publicznej: urząd gminy (urząd miasta, urząd gminy miejsko-wiejskiej, urząd gminy wiejskiej), urząd miasta na prawach powiatu, starostwo powiatowe, urząd marszałkowski, urząd wojewódzki, jednostkę administracji zespolonej, jednostkę administracji niezespolonej, mini-

sterstwo, inną jednostkę administracji rządowej, jednostkę administracji państwowej.

Podczas oceny respondenci wykorzystywali pięciostopniową skalę Likerta (5 – bardzo duża, 4 – duża, 3 – średnia, 2 – mała, 1 – brak).

Populację generalną w badaniach stanowiło 19 urzędów miast na prawach powiatu w województwie śląskim [Urząd Statystyczny w Katowicach, 2014, s. 85; www 1]. Na podstawie populacji generalnej przy założeniach przedstawionych w tabeli 2 określono minimalny rozmiar próby w ramach planowanych badań. Wynosiła ona 15 urzędów miast na prawach powiatu.

Tabela 2. Obliczanie próby minimalnej dla badań

Wielkość populacji	19
Wielkość frakcji	0,5
Błąd maksymalny	10%
Poziom ufności	90%
Próba minimalna	15

Na bazie przygotowanego kwestionariusza gromadzenie danych dotyczących bliskości komunikacyjnej urzędów miast na prawach powiatu z każdym rodzajem jednostek administracji publicznej odbywało się metodą CAWI. Wywiad ten jest realizowany komputerowo przy pomocy strony WWW, bez udziału ankierów. Badania zostały przeprowadzone w okresie od 8 marca 2016 r. do 27 kwietnia 2016 r. Przeprowadzone badanie dotyczyły IV kwartału 2015 r.

Aby osiągnąć cel badawczy, sformułowano następujące pytania badawcze:

1. Z jakim rodzajem jednostki administracji publicznej była największa częstotliwość kontaktów w formie papierowej w ramach bieżącej realizacji zadań urzędów miast na prawach powiatu?
2. Z jakim rodzajem jednostki administracji publicznej była największa częstotliwość kontaktów w formie osobistych wizyt w ramach bieżącej realizacji zadań urzędów miast na prawach powiatu?
3. Z jakim rodzajem jednostki administracji publicznej była największa intensywność kontaktów w formie papierowej w ramach bieżącej realizacji zadań urzędów miast na prawach powiatu?
4. Z jakim rodzajem jednostki administracji publicznej była największa intensywność kontaktów w formie osobistych wizyt w ramach bieżącej realizacji zadań urzędów miast na prawach powiatu?
5. Z jakim rodzajem jednostki administracji publicznej była największa częstotliwość wykorzystania e-maili rejestrowanych w eSOD jako komunikacji elektronicznej poprzez urzędy miast na prawach powiatu?

6. Z jakim rodzajem jednostki administracji publicznej była największa częstotliwość wykorzystania e-maili nierejestrowanych w eSOD jako komunikacji elektronicznej poprzez urzędy miast na prawach powiatu?
7. Z jakim rodzajem jednostki administracji publicznej była największa częstotliwość wykorzystania telekonferencji, wideokonferencji, forów elektronicznych, czatów, platform e-learningowych jako komunikacji elektronicznej poprzez urzędy miast na prawach powiatu?
8. Z jakim rodzajem jednostki administracji publicznej była największa intensywność wykorzystania e-maili rejestrowanych w eSOD jako komunikacji elektronicznej poprzez urzędy miast na prawach powiatu?
9. Z jakim rodzajem jednostki administracji publicznej była największa intensywność wykorzystania e-maili nierejestrowanych w eSOD jako komunikacji elektronicznej poprzez urzędy miast na prawach powiatu?
10. Z jakim rodzajem jednostki administracji publicznej była największa intensywność wykorzystania telekonferencji, wideokonferencji, forów elektronicznych, czatów, platform e-learningowych jako komunikacji elektronicznej poprzez urzędy miast na prawach powiatu?
11. Z jakim rodzajem jednostki administracji publicznej była największa częstotliwość uczestniczenia przedstawicieli urzędów miast na prawach powiatu w konferencjach?
12. Z jakim rodzajem jednostki administracji publicznej była największa częstotliwość uczestniczenia przedstawicieli urzędów miast na prawach powiatu w innych niż konferencje jednorazowych lub regularnych spotkaniach w urzędach?

3. Wyniki badań

W związku z przeprowadzonymi badaniami otrzymano wyniki z 15 urzędów miast na prawach powiatu (tabela 3). Liczba zgromadzonych wyników stanowi próbę minimalną.

Tabela 3. Średnia arytmetyczna dla otrzymanych wyników dotyczących bliskości komunikacyjnej badanego urzędu miasta na prawach powiatu z każdym rodzajem jednostek administracji publicznej

Rodzaj urzędu	Pytanie	Urząd gminy (Urząd miasta, Urząd gminy miejsko-wiejskiej, Urząd gminy wiejskiej)	Urząd miasta na prawach powiatu	Starostwo powiatowe	Urząd marszałkowski	Urząd wojewódzki	Jednostka administracji zespolonej	Jednostka administracji niezespolonej	Ministerstwo	Inna jednostka administracji rządowej	Jednostka administracji państwowej	
Miasto na prawach powiatu	1	3,47	3,47	3,33	3,13	3,13	3,00	2,93	2,80	2,73	2,73	
	2	2,73	2,80	2,53	2,27	2,07	2,33	2,27	2,00	2,13	2,20	
	3	3,00	2,93	2,73	2,60	2,73	2,47	2,40	2,40	2,33	2,33	
	4	2,73	2,67	2,53	2,33	2,20	2,20	2,13	2,00	2,07	2,07	
	5	2,93	3,07	2,73	2,87	2,93	2,60	2,53	2,40	2,40	2,27	
	6	2,13	2,13	2,00	1,93	1,93	1,87	1,87	1,80	1,80	1,67	
	7	1,20	1,27	1,20	1,33	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,27	1,20
	8	2,73	2,73	2,73	2,60	2,60	2,27	2,27	2,40	2,40	2,33	2,20
	9	2,20	2,20	2,07	2,00	1,87	1,87	1,87	1,80	1,80	1,87	1,67
	10	1,20	1,27	1,20	1,27	1,20	1,20	1,20	1,20	1,27	1,33	1,20
	11	2,27	2,40	2,33	2,13	2,07	2,07	2,07	2,07	2,13	2,07	2,00
	12	2,60	2,47	2,40	2,27	2,27	2,27	2,13	2,13	2,00	2,00	1,93

LEGENDA:

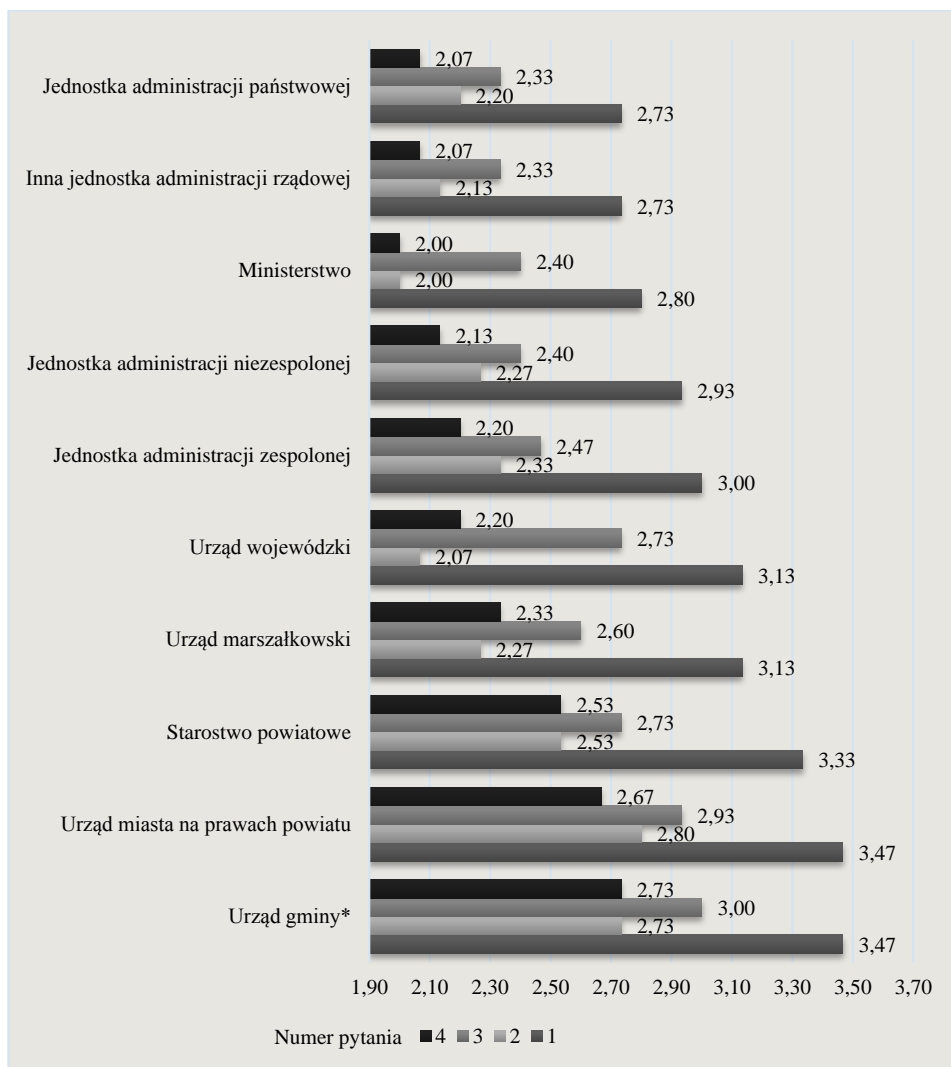
bliskość relacyjna

bliskość wirtualna

bliskość tymczasowa geograficzna

Średnie arytmetyczne przedstawiające częstotliwość i intensywność kontaktów urzędów miast na prawach powiatu z innymi jednostkami administracji publicznej w formie papierowej oraz osobistych wizyt w ramach bliskości relacyjnej zaprezentowano na rys 1.

* Urząd miasta, Urząd gminy miejsko-wiejskiej, Urząd gminy wiejskiej

Rys. 1. Bliskość relacyjna miast na prawach powiatu w województwie śląskim z innymi jednostkami administracji publicznej

Urzędy miast na prawach powiatu z największą częstotliwością kontaktowały się w formie papierowej z innymi urzędami miast na prawach powiatu w ramach bieżącej realizacji zadań. Najmniejsza częstotliwość kontaktów miast na prawach powiatu w formie papierowej dotyczyła innych jednostek administracji rządowej oraz jednostek administracji państwowej.

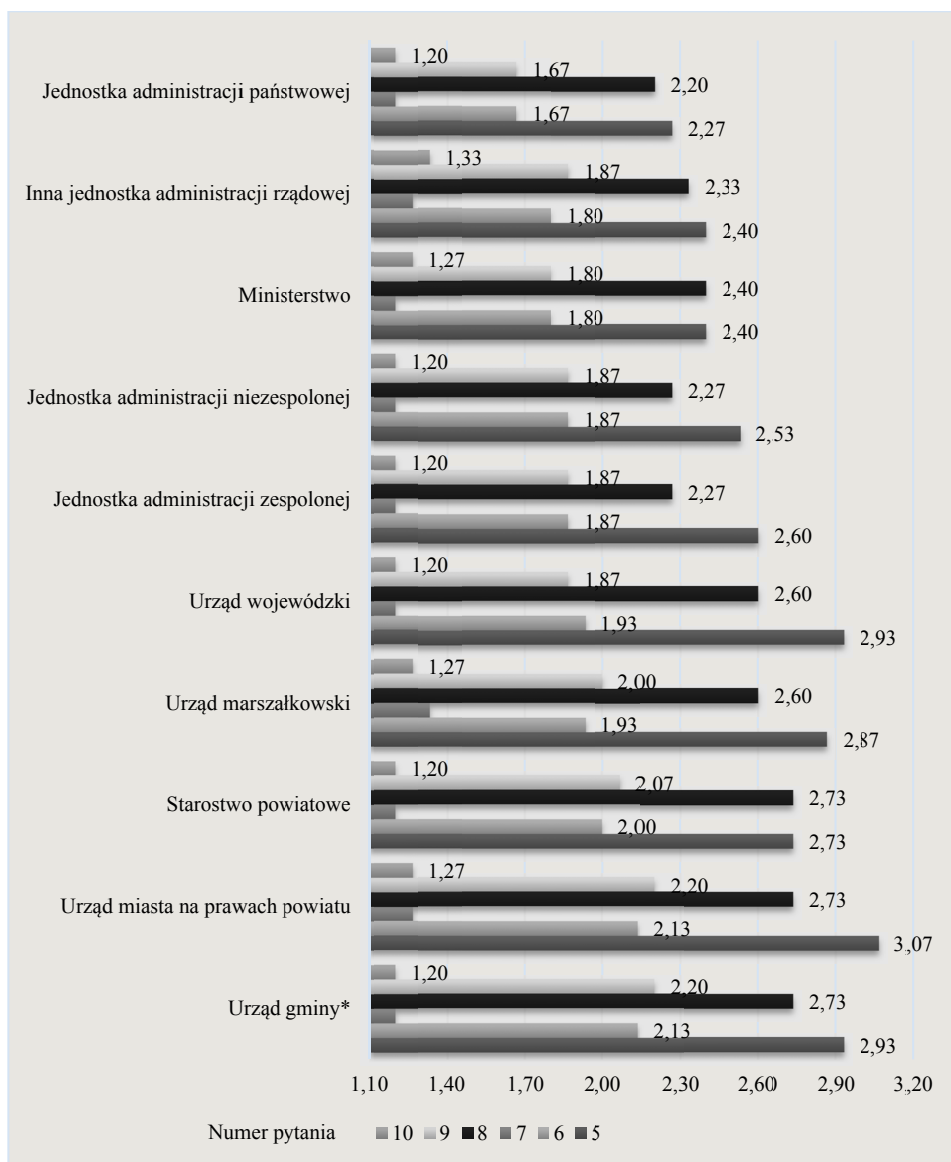
Analizując częstotliwość kontaktów w formie osobistych wizyt, należy zauważyć, że reprezentanci urzędów miast na prawach powiatu w ramach bieżącej realizacji zadań składali najczęściej osobiste wizyty w innych urzędach miast na prawach powiatu. Najmniejsza częstotliwość kontaktów w formie osobistych wizyt dotyczyła ministerstw.

Największa intensywność kontaktów w formie papierowej w ramach bieżącej realizacji zadań urzędów miast na prawach powiatu była z urzędami gmin. Najmniejsza intensywnością charakteryzowały się kontakty w formie papierowej z innymi jednostkami administracji rządowej oraz jednostkami administracji państwowej.

Podobnie wyniki pokazują, że największa intensywność kontaktów w formie osobistych wizyt w ramach bieżącej realizacji zadań urzędów miast na prawach powiatu była z urzędami gmin, a najmniejsza z ministerstwami.

Uzyskane wyniki wskazują, że w zakresie bliskości relacyjnej urzędy miast na prawach powiatu najczęściej komunikują się z innymi urzędami miast na prawach powiatu oraz urzędami gmin. Najrzadziej ta komunikacja występuje w przypadku ministerstw, innych jednostek administracji rządowej oraz jednostek administracji państwowej.

Średnie arytmetyczne przedstawiające częstotliwość i intensywność wykorzystania e-maili rejestrowanych i nierejestrowanych w eSOD oraz telekonferencji, wideokonferencji, forów elektronicznych, czatów, platform e-learningowych jako komunikacji elektronicznej urzędów miast na prawach powiatu z innymi jednostkami administracji publicznej w ramach bliskości wirtualnej zaprezentowano na rys. 2.

* Urząd miasta, Urząd gminy miejsko-wiejskiej, Urząd gminy wiejskiej

Rys. 2. Bliskość wirtualna miast na prawach powiatu w województwie śląskim z innymi jednostkami administracji publicznej

Urzędy miast na prawach powiatu z największą częstotliwością wykorzystywały e-maile rejestrowane w eSOD w ramach komunikacji elektronicznej z innymi urządzeniami miast na prawach powiatu. Najmniejsza częstotliwość dotyczyła jednostek administracji państwowej.

Największa częstotliwość wykorzystania e-maili nierejestrowanych w eSOD jako komunikacji elektronicznej przez urzędy miast na prawach powiatu dotyczyła również innych urzędów miast na prawach powiatu oraz urzędów gmin. Najmniejsza, podobnie jak wcześniej, dotyczyła jednostek administracji państwowej.

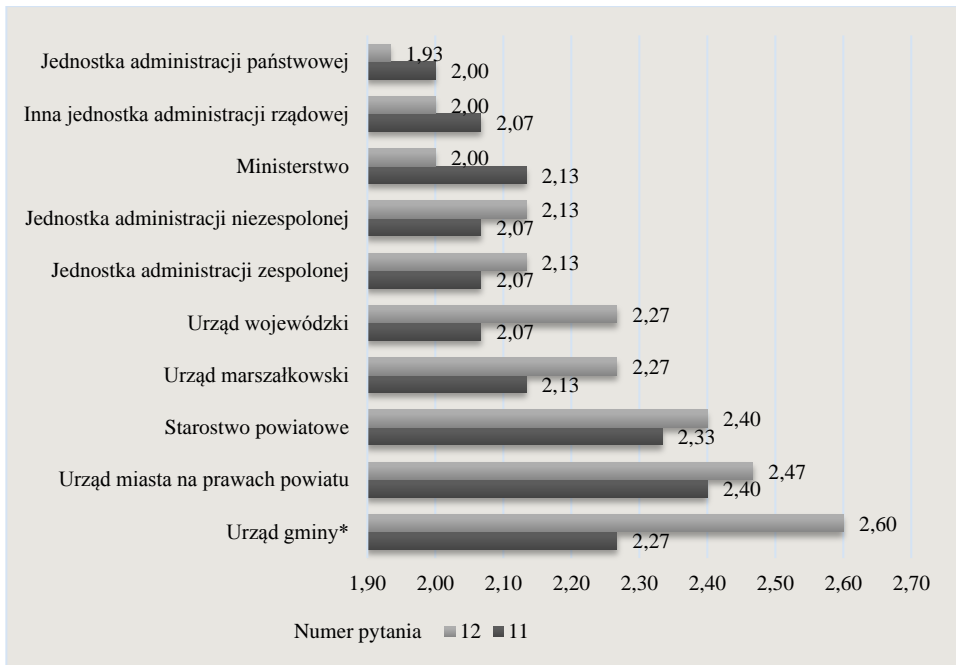
W przypadku wykorzystania telekonferencji, wideokonferencji, forów elektronicznych, czatów, platform e-learningowych jako komunikacji elektronicznej przez urzędy miast na prawach powiatu największa częstotliwość występowała w komunikacji z urzędem marszałkowskim. Najmniejsza częstotliwość dotyczyła kilku rodzajów jednostek administracji publicznej.

E-maile rejestrowane w eSOD były z największą intensywnością wykorzystane przez urzędy miast na prawach powiatu w komunikacji elektronicznej z innymi urządzeniami miast na prawach powiatu, urządzeniami gmin oraz starostwami powiatowymi. Najmniejsza intensywność dotyczyła komunikacji urzędów miast na prawach powiatu z jednostkami administracji państwowej.

Największa intensywność wykorzystania e-maili nierejestrowanych w eSOD jako komunikacji elektronicznej przez urzędy miast na prawach powiatu była w przypadku innych urzędów miast na prawach powiatu oraz urzędów gmin. Podobnie jak wcześniej najmniejsza dotyczyła jednostek administracji państwowej.

Największa intensywność wykorzystania telekonferencji, wideokonferencji, forów elektronicznych, czatów, platform e-learningowych jako komunikacji elektronicznej przez urzędy miast na prawach powiatu, podobnie jak w przypadku częstotliwości, dotyczyła komunikacji z urzędem marszałkowskim. Najmniejsza intensywność odnosiła się do kilku rodzajów jednostek administracji publicznej.

Średnie arytmetyczne przedstawiające częstotliwość uczestniczenia przedstawicieli urzędów miast na prawach powiatu w konferencjach oraz innych niż konferencje jednorazowych lub regularnych spotkaniach w urzędach w ramach bliskości tymczasowej geograficznej zaprezentowano na rys. 3.

* Urząd miasta, Urząd gminy miejsko-wiejskiej, Urząd gminy wiejskiej

Rys. 3. Bliskość tymczasowa geograficzna miast na prawach powiatu w województwie śląskim z innymi jednostkami administracji publicznej

Przedstawiciele urzędów miast na prawach powiatu z największą częstotliwością uczestniczyli w konferencjach z innymi urzędami miast na prawach powiatu. Z kolei najmniejsza częstotliwość dotyczyła uczestniczenia w konferencjach wraz z jednostkami administracji państwowej.

Największa częstotliwość uczestniczenia przedstawicieli urzędów miast na prawach powiatu w innych niż konferencje jednorazowych lub regularnych spotkaniach w urzędach dotyczyła urzędów gmin. Najmniejsza była w przypadku jednostek administracji państwowej.

Uzyskane wyniki wskazują, że w zakresie bliskości tymczasowej geograficznej urzędy miast na prawach powiatu najczęściej komunikują się z innymi urzędami miast na prawach powiatu oraz urzędami gmin. Najrzadziej ta komunikacja występuje w przypadku jednostek administracji państwowej.

4. Wnioski z badań

Największy poziom komunikacji w zakresie bliskości relacyjnej urzędów miast na prawach powiatu z innymi urzędami miast na prawach powiatu oraz

urzędami gmin może wynikać m.in. z prowadzonych wspólnie projektów, wydawania nawzajem decyzji administracyjnych.

Wyniki badań potwierdzają, że największa częstotliwość oraz intensywność wykorzystania e-maili rejestrowanych i nierejestrowanych w eSOD w zakresie bliskości cyfrowej występuje pomiędzy urzędami miast na prawach powiatu a innymi urzędami miast na prawach powiatu oraz urzędami gmin. Wskazuje to na duży potencjał rozwoju komunikacji A2A. Ma to szczególne znaczenie w kontekście nowelizacji Kodeksu Postępowania Administracyjnego i dodaniu art. 39 (2) w zakresie komunikacji A2A [Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks..., s. 15], która weszła w życie z dniem 1 czerwca 2017 r.

Urzędy miast na prawach powiatu wykazują największą częstotliwość i intensywność wykorzystania telekonferencji, wideokonferencji, forów elektronicznych, czatów, platform e-learningowych jako komunikacji elektronicznej z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego. Świadczy to o dużym zaawansowaniu technologicznym wykorzystywanych środków komunikacji elektronicznej, a zarazem wskazuje na duży potencjał rozwoju tego kanału komunikacji elektronicznej.

W ramach bliskości tymczasowej geograficznej zakładającej wymianę doświadczeń, prezentację zastosowanych rozwiązań, wymianę dobrych praktyk urzędy miast na prawach powiatu posiadają największy poziom komunikacji z innymi urzędami miast na prawach powiatu oraz urzędami gmin. Świadczy to o dużych możliwościach rozwoju tego obszaru komunikacji.

Najrzadziej urzędy miast na prawach powiatu komunikują się z jednostkami administracji państwowej, ministerstwami oraz innymi jednostkami administracji rządowej. Może to wynikać z faktu, że jednostki te mają charakter centralny. Komunikacja urzędów miast na prawach powiatu ma charakter regionalny i dotyczy przede wszystkim jednostek samorządowej administracji publicznej, urzędu wojewódzkiego oraz zespolonej z nim administracji rządowej, a także jednostek administracji niezespolonej na poziomie województwa.

Podsumowanie

Otrzymane wyniki badań wskazują, z jakimi rodzajami jednostek administracji publicznej urzędy miast na prawach powiatu w województwie śląskim mają największy poziom bliskości komunikacyjnej. Są to inne urzędy miast na prawach powiatu oraz urzędy gmin. Bliskość komunikacyjna została podzielona na trzy obszary: bliskość relacyjną, bliskość cyfrową oraz bliskość tymczasową

geograficzną. Mając na uwadze zmiany w przepisach prawa dotyczące komunikacji A2A, można przewidywać, że znacznie wzrośnie poziom bliskości cyfrowej. Jednostki administracji publicznej od 1 czerwca 2017 r. mają obowiązek wymiany korespondencji w postępowaniu administracyjnym w sposób elektroniczny.

Wśród ograniczeń badań można wskazać czas ich przeprowadzenia. Komunikacja jest procesem dynamicznym. Do ograniczeń można zaliczyć także brak danych bezwzględnych dotyczących częstotliwości oraz intensywności w ramach badanej bliskości komunikacyjnej. W różny sposób mogła być rozumiana częstotliwość i intensywność przy udzielaniu odpowiedzi w pięciostopniowej skali Likerta przez respondentów.

Ze względu na dalszy rozwój badań nad komunikacją jednostek administracji publicznej, a w szczególności ich bliskością komunikacyjną, powinny one być poświęcone doprecyzowaniu elementów wchodzących w skład poszczególnych obszarów bliskości komunikacyjnej. Ma to swoje uzasadnienie w kontekście wykorzystywania w jednostkach administracji publicznej na szeroką skalę elektronicznej skrzynki podawczej (ESP) oraz EZD (elektroniczne zarządzanie dokumentami) w rozumieniu instrukcji kancelaryjnej.

Literatura

- Basile R., Capello R., Caragliu A. (2011), *Interregional Knowledge Spillovers and Economic Growth: The Role of Relational Proximity*, Springer, Berlin.
- Beranek P.M., Martz B. (2005), *Making Virtual Teams More Effective: Improving Relational Links*, „Team Performance Management: An International Journal”, Vol. 11, Issue 5/6.
- Boschma R.A. (2005), *Proximity and Innovation: A Critical Assessment*, „Regional Studies”, Vol. 39, No. 1.
- Coughlan T. (2014), *Enhancing Innovation through Virtual Proximity*, „Technology Innovation Management Review”, February.
- Crescenzi R., Nathan M., Rodríguez-Pose A. (2016), *Do Inventors Talk to Strangers? On Proximity and Collaborative Knowledge Creation*, „Research Policy”, No. 45(1).
- Czakon W. (2006), *Epistemologiczne aspekty badań nad dynamiką więzi międzyorganizacyjnych* [w:] M. Trocki, S. Gregorczyk (red.), *Nowoczesne zarządzanie. Koncepcje i instrument*, SGH, Warszawa.
- Czakon W. (2010), *Hipoteza bliskości*, „Przegląd Organizacji”, nr 9.
- Fitjar R.D., Rodríguez-Pose A. (2017), *Nothing Is in the Air*, „Growth and Change a Journal of Urban and Regional Policy”, Vol. 48, Issue 1.

- Hellmanzik Ch., Schmitz M. (2015), *Virtual Proximity and Audiovisual Services Trade*, „European Economic Review”, Vol. 77, No. 1.
- Huang Y., Shen C., Contractor N.S. (2013), *Distance Matters: Exploring Proximity and Homophily in Virtual World Networks*, „Decision Support Systems”, Vol. 55, Special Issue on *Theory and Applications of Social Networks*.
- Klimas P. (2011a), *Bliskość organizacyjna – krytyczny przegląd literatury źródłem inspiracji badawczej* [w:] J. Pyka (red.), *Nowoczesność przemysłu i usług. Dynamika zmian w polskim przemyśle i usługach*, TNOiK, Katowice.
- Klimas P. (2011b), *Wymiary bliskości w sieciach innowacji*, „Przegląd Organizacji”, nr 4.
- Klimas P. (2013), *Six-Dimensional Typology of Proximity – A Collaboration Perspective*, Conference EURAM 2013: Democratizing Management, Istanbul.
- Klimas P. (2015), *Przesłanki i bariery zawiązywania więzi międzyorganizacyjnych*, „Problemy Zarządzania”, vol. 13, nr 1(50), t. 1.
- Krzyżanowski L. (1994), *Podstawy nauk o organizacji i zarządzaniu*, PWN, Warszawa.
- Molina-Morales F.X., García-Villaverde P.M., Parra-Requena G. (2011), *Geographical and Cognitive Proximity Effects on Innovation Performance in SMEs: A Way Through Knowledge Acquisition*, „International Entrepreneurship and Management Journal”, No. 10(2).
- Papaj T. (2017), *Doskonalenie komunikacji elektronicznej pomiędzy jednostkami administracji publicznej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice.
- Petrzelli A.M. (2008), *Proximity and Knowledge Gatekeepers: The Case of the Polytechnic University of Turin*, „Journal of Knowledge Management”, Vol. 12, No. 5.
- Rallet A., Torre A. (2009), *Temporary Geographical Proximity for Business and Work Coordination: When, How and Where?* „SPACES online”, Vol. 7, Issue 2009-02.
- Romijn H., Albu M. (2002), *Innovation, Networking and Proximity: Lessons from Small High Technology Firms in the UK*, „Policy Review Section”, No. 36(1).
- Rycher F., Zimmermann J.-B. (2008), *Clusters in the Global Knowledge-Based Economy: Knowledge Gatekeepers and Temporary Proximity*, „Regional Studies”, No. 42(6).
- Torre A. (2008), *On the Role Played by Temporary Geographical Proximity in Knowledge Transmission*, „Regional Studies”, No. 42(6).
- Tranos E., Nijkamp P. (2012), *Digital Infrastructure and Physical Proximity* [w:] A. Torre, F. Wallet (red.), *Regional Development and Proximity Relations*, Edward Elgar, Northampton.
- Urząd Statystyczny w Katowicach (2014), *Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego 2014*, Katowice.
- Villani E., Rasmussen E., Grimaldi R. (2017), *How Intermediary Organizations Facilitate University-Industry Technology Transfer: A Proximity Approach*, „Technological Forecasting and Social Change”, Vol. 114.

Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, Dz.U. 2017, poz. 1257 z późn. zm.

[www 1] http://www.slaskie.pl/strona_n.php?jezyk=pl&grupa=37&indlit=1&jednpogmg=1&jednpogmp=1&jednpogmt=1 (dostęp: 16.09.2017).

THE COMMUNICATIONAL PROXIMITY AMONG PUBLIC ADMINISTRATION ENTITIES

Summary: The article takes into consideration a problematics of communicational proximity among public administration entities. As part of communicational proximity three theoretical dimensions have been pointed out: relational proximity, virtual proximity and temporary geographical proximity. The aim of conducted research has been to state the level of communicational proximity of city councils with powiat rights in Silesian voivodeship with other public administration entities. 12 research questions have been formed. Research questions have been answered with questionnaire based on 5 point Likert scale, conducted with CAWI method. Research results show that city councils with powiat rights have the highest level of communicational proximity with other city councils with powiat rights and commune offices.

Keywords: communicational proximity, public administration entities, city councils with powiat rights.